

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXII.

ČÍSLO 9

SEPTEMBER 2024

Sedembolestná

Stabat mater - Prievidzská púť - Oslava sv. Bartolomeja - Rozpis omši
Čo je liturgia - Mamy a dcéry - Krádeže v kostole - Bazilika v Šaštíne

Oslava sviatku svätého Bartolomeja, 24. augusta 2024

„Stabat mater“

Pri príležitosti sviatku Sedembolestnej Panny Márie, našej patrónky, som si dovoľil ad-resovať vám namiesto úvodníka aktualizáciu sekvencie „Stabat mater“ na naše reálie.

Stála matka bolestivá, na zástavke ľútostivá, zdanlivo ju nákup kvári.
Ach, tej matke prežalostnej, zarmútenej a bolestnej, iná tarcha mečom je.
Ó, jak smutná, doráňaná, bezmocná pred krížmi detí, čo jej dušu zraňujú!

Jak len ona vnútri plače, keď jej deti väznené sú alkoholom, neduhmi.
Kto by nebol rozžialený, pozorujúc bolesť ženy, ako trpí so synom.
Slnko sveta márne svieti, v tvárach matiek mnohých detí iba smútok zahliadneš.

Osamelá, opustená, bez muža - len sama žena, trpí tíško Prievidza.
Kristus v piatok v hrobe leží, po uliciach mládež beží, hľadá život, kde ho niet.
Nové klinec, nové rany, matka nesie spolu s nimi, za stebami ukryté.

Pod krížom stát' s tebou túžim, k tebe v žiali sa pridružím a chcem s tebou žalostiť.
Aj pre moju ľahostajnosť nepoznajú z Krista radosť, nemôže k nim hovoriť.
Svätá Matka, Krista rany, ktorými bol doráňaný, hlboko nám v srdce vtlačí.

V nádeji nech život dávam, tvoj život sa mojím stáva, keď ho s matkou prežívam.
Nech je nám kríž útočišťom, Kristova smrť - život s Kristom; vyprosuj nám milosti.
Kríž je kľúčom ku vzkrieseniu, pomôž prijať nám tú cenu, spolu kráčať k večnosti.

Peter Valachovič, SchP

Prievidzská púť povzbudila ľudí na duchu

Počas víkendu 17. a 18. augusta sa na Mariánskom vršku v Prievidzi konala tradičná Prievidzská púť. Svoj program na nej mali rímskokatolíci i gréckokatolíci. A nielen modlitby a kázne, ale tiež vystúpenie jej hudobného host'a - speváčky Simy Magušinovej - povzbudilo ľudí na duchu.

Putovanie za Máriou sa napriek nepriaznivým predpovediam počasia začalo v sobotu o 16:30 večerami vo farskom kostole a následne slávnostným sprievodom so sochou Panny Márie na Mariánsky vršok. Vtedy poriadne spáchlo - našťastie to bol už posledný výkyv počasia, ktorý pútnikov nejako výraznejšie zasiahol. Zvyšok večera napriek občasným bleskom naokolo prebehol v pokoji.

V sobotu boli na Mariánskom vršku odslúžené dve sväté omše. Prvú o 18:00 slúžil pán farár Jozef Repko, ktorý homíliu zveril gréckokatolíckemu kňazovi Jozefovi Durkotovi. Druhú - mládežnícku - o 22:15 celebroidal nový prievidzský pán kaplán Oto Dokoupil. Spolu s ním koncebroidal aj bývalý prievidzský pán kaplán Pavol Škovránek, zakladateľ zboru Škovránky. Zbor pod vedením Martiny Humajovej spolu s členmi zboru Bartolomejčatá túto sv. omšu aj hudobne sprevádzal.

Priestor medzi svätými omšami vyplnili gréckokatolíci akatistom a speváčka Sima Magušinová s kapelou svojím spevom. Vystriedala piesne hlboké, humorné i duchovné a potešila tak každé jedno ucho prítomných. Do programu dokonca v súlade so zámerom púte osláviť Nanebovzatú zaradila i svoju pieseň Ave Mária, ktorú zvyčajne na koncertoch nespieva.

Nedeľu začínali gréckokatolíci liturgiou sv. Jána Zlatoústeho v Mariánskom kostole. Nasledovala modlitba posvätného ruženca a hlavná sv. omša o 10:00 na Mariánskom vršku. Tú sprevádzali spevom Bartolomejčatá pod vedením Zuzany Šimkovičovej a pomáhali im aj členovia zboru Škovránky.

Hlavným celebrantom sv. omše bol generálny vikár Banskobystrickej diecézy

Branislav Koppal. Spolu s ním stáli pri oltári aj prievidzský dekan Libor Straka zo Zapotôčiek, pán farár Jozef Repko a pán kaplán Oto Dokoupil z Prievidze-mesta, bývalý prievidzský pán kaplán Pavol Škovránek, páter Matúš Palaj od piaristov a spolu s ním aj brat piarista Šimon Chrzaser, ktorý od septembra začína pôsobiť v piaristickej škole.

Generálny vikár vo svojom príhovore zdôraznil myšlienku stretnutia a vyjadril nádej, že dobro v ľuďoch stále prevažuje: „Keď v roku 2001 v USA teroristi pri útoku na Dvojičky uniesli lietadlá, ľudia v nich, vedomí si toho, že idú na smrť, posielali svojim príbuzných ešte rýchlo SMS správy plné slov lásky, nie nenávisť. Dobro je v ľuďoch stále prítomné.“

Na Mariánskom vršku sa v priebehu pútnického víkendu vystriedalo niekoľko stoviek pútnikov. Tradícia púti, ktorá sa v Prievidzi začala v roku 1430, pokračuje i v 21. storočí. Rovnako ako vtedy, i dnes je pre ľudí prievidzská púť príležitosťou pripomenúť si, že nielen život Nanebovzatej, no i ten náš sa smrťou nekončí.

Text: Petra Humajová
Foto: Mária Melicherčíková

Denný tábor sa niesol v duchu emócií

Tak ako každý rok, aj tentoraz sa farnosti Prievidza-Zapotôčky a Prievidza-mesto rozhodli spoločne spríjemniť deťom prázdninový čas táborom. Denný tábor s témou „V hlave“ sa uskutočnil v týždni od 5. do 9. augusta.

Deti sa prihlásilo neúrekom, čo nás veľmi teší. Program bol naozaj bohatý, každý deň bol založený na inej emócií. Deti mali za úlohu spojiť všetky emócie - smútok, radosť, hnev, nechut' a strach, ktoré boli na začiatku tábora „rozhádané“.

Okrem hlavnej témy tábora sme mali aj tradičné aktivity ako vodný deň, mestská hra, tvorivé dielne a nočná hra. Absolvovali sme tiež výlet do Banskej Štiavnice na Kalváriu.

Zábavné hry, športové aktivity a aj utužovanie kolektívu patrilo ku každodenným aktivitám tábora. Po duchovnej stránke nás počas týchto dní sprevádzal nový a už teraz obľúbený pán kaplán Oto Dokoupil.

Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na organizácii

tábora - osobitne animátorom, ktorí deťom pripravili perfektný program.

Liliana Hirschnerová a Nina Balová

Oslávili sme sviatok sv. Bartolomeja

V sobotu 24. augusta bola pri príležitosti sviatku sv. Bartolomeja sv. omša obetovaná za náš zbor Bartolomejčatá a redakciu časopisu Bartolomej. A tak sa i napriek prázdninám a dovolenkám podarilo zísť viacerým spevákom a hudobníkom, aby takto oslávili sviatok nášho patróna.

Pán farár vo svojej homílii zdôraznil misijný rozmer života sv. Bartolomeja. Ten počas svojho života prešiel viacero krajín až do Arménska, kde ho umučili. Aj my môžeme žiť ako misionári na tom mieste, na ktorom sa práve nachádzame.

Význam mena Bartolomej v aramejčine („syn silného otca“) nás povzbudzuje uvedomiť si, že vďaka sile nášho Nebeského Otca môže každý z nás šíriť evanjelium prostredníctvom darov a talentov, ktoré od Pána dostal - Bartolomejčatá hudbou a spevom a redaktori časopisu Bartolomej tvorivosťou pri príprave časopisu. Svoje talenty preukázali Bartolomejčatá hneď, keď rezká a dynamická hudba a mocný spev rozozvučali celý kostol.

Po sv. omši pokračovalo radostné stretnutie na agapé s pizzou a zmrzlinou. Mladší sa bavili hudbou a tancom a tí skôr narodení rozhovormi.

Text: Marek Šimurka
Foto: Mária Melicherčíková

Film o Jankovi Havlíkovi bol premietnutý aj v Prievidzi

V piatok podvečer 23. augusta 2024 sa v Prievidzi vo farskom Kostole sv. Bartolomeja uskutočnilo premietanie dokumentárneho filmu o novom slovenskom blahoslavenom - o Jánovi Havlíkovi - s názvom Na ceste k dokonalosti. Po skončení filmu nasledovala diskusia s autormi dokumentu Branislavom Valkom a jeho dcérou Barborou Hrabajovou. Toto podujatie pritiaholo do kostola množstvo ľudí.

Dokumentárny film sa začína i končí citátom zo sv. Písma z Listu svätého apoštola Petra: „*Buďte triezvi a bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral.*“

Ján žil v ťažkých časoch hospodárskej krízy. Napriek tomu obeta jeho rodičov a jeho túžba učiť sa mu priniesli možnosť študovať - najskôr vo Vlčkovanech, potom v Skalici a napokon v tzv. malom seminári v Banskej Bystrici.

Z chlapca postupne vyrástol veľký muž. Nielen vzrastom (Ján meral 190 centimetrov). Veľkým sa stával i vo vnútri. Ako o ňom povedal kardinál Franc Rodé, CM, bol to veselý, otvorený človek.

V roku 1948 sa začalo prenasledovanie. Zatkli i Jána Havlíka. Po 15-tich mesiacoch týrania vo väzení schudol 20 kilogramov. Napriek tomu to, čo ho malo zlomiť, ako uvádza historik Letz, ho ešte viac utvrdilo v povolani. Po odsúdení vo vykonštruovanom súde sa z Jána Havlíka vo väzení stalo „číslo - A001355. Pôvodne bol odsúdený na 14 rokov, neskôr mal trest znížený na 10 rokov. V uránových baniach normu v práci splňal na 170 % po boku kamaráta Antona Srholca. Jeho srdce rástlo. Nielen v hrdinských čnostiach, trpezlivosti a rozhodnosti, ale aj fyzicky. Vplyvom ťažkej práce sa extrémne zväčilo - táto choroba sa nazýva aj „býčie srdce“.

Po 10-tich rokoch mu ani po viacnásobných žiadostiach neudelili amnestiu, lebo sa „ne-napravil“. Napriek vážnej chorobe plnil normu, tentoraz v betonárni, na 257 %, až kým ho nehospitalizovali v nemocnici. V roku 1962 bol pre zlý zdravotný stav nakoniec z väzenia prepustený. Fyzicky troska, ale vnútorne silný a očistený sa vracia domov. V roku 1965 slávil posledné Vianoce...

V roku 2013 začal proces jeho blahorečenia a proces dokazovania, že bol mučeník - teda že zomrel preto, že bol kresťan. 14. decembra 2023 bol schválený pápežom dekrét o mučeníctve Jána Havlíka.

V diskusii autori zodpovedali otázky účast-

níkov a vyslovili i ďalšie zaujímavosti z praktík počas komunistického režimu, ktoré sa do dokumentárneho filmu nezmestili. Prezradili, že počas nakrúcania sa dostali k vzácnym kúskom - originálom. Napríklad popolnica, pri ktorej bola natáčaná scéna úmrtia Jána Havlíka, a kabát, ktorý mal oblečený predstaviteľ Janka, boli originály, nie novodobé rekvizity. Na záver stretnutia Barbora vyslovila želanie, aby bol Janko „svetlom v hĺbinách v našom živote“.

Text: Anežka Kútiková
Foto: Mária Melicherčíková

Privítali sme novokňaza

Novokňaz Lukáš Michalovič, CSsR, slávil v nedeľu 25. augusta vo farskom Kostole sv. Bartolomeja svoju prímichnú svätú omšu. Spolu s ním sv. omšu slúžil aj prievidzský pán farár Jozef Repko a prievidzský dekan Libor Straka.

Vo svojej kázni nadviazal páter Lukáš na čítanie z Listu sv. apoštola Pavla, ktorý sa zameriava na vzťah a lásku medzi mužom a ženou a prirovnáva ho ku vzťahu Krista k Cirkvi. Tak ako sa vzťah medzi manželmi rokmi vyvíja a zdokonaľuje, aj naša viera by sa mala rozvíjať a rásť. Aby manželstvo vydržalo a aj po mnohých rokoch sa v ňom manželia dobre cítili, k tomu je potrebná snaha oboch manželov. Podobne je potrebné upevňovať aj vzťah s Bohom, máme ho stále viac spoznávať. V evanjeliu sa Ježiš stretáva s Bartolomejom - Natanaelom, ktorého neskôr povolal za apoštola. Aj nás všetkých Ježiš pozýva do vzťahu s ním, on sám si nás vybral.

V závere svätej omše novokňaz Lukáš Michalovič poďakoval prievidzským farníkom za to, že ho sprevádzali počas štúdia modlitbami a obetami a poprosil, aby naňho mysleli aj naďalej počas jeho pôsobenia na misiách v Litve.

Po svätej omši sme sa presunuli do pastoračného centra, kde na nás všetkých čakalo naozaj bohaté pohostenie. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí tú skvelú

hostinu pripravili. Pozvanie prijali mnohí farníci a vytvorilo sa príjemné spoločenstvo. Bolo milé, že sme sa mohli zoznámiť aj s rodičmi novokňaza, s bratom a viacerými príbuznými. Vytvorili sme veľkú farskú rodinu, kde sa všetci dobre cítili. Veľmi pekne ďakujeme za príležitosť sa stretnúť a ďakujeme Bohu za povolanie kňaza Lukáša.

Text: Elena Cagáňová
Foto: Mária Melicherčíková

Učítelia rozvíjali svoje zručnosti

Učítelia z troch piaristických škôl na Slovensku sa 23. augusta stretli spolu na Kalazanskom fóre v Prievidzi. Slávnosť, ktorú pripravila hosťiteľská Piaristická spojená škola Františka Hanáka v Prievidzi, sa konala pri príležitosti sviatku sv. Jozefa Kalazanského (ten si pripomínáme 25. augusta).

Programom hostí sprevádzal riaditeľ Ambróz Jamriško spolu s novým zástupcom na piaristickom gymnáziu Vladimírom Ondrejkom a riaditeľkou Rehoľného školského úradu Anežkou Kútikovou. Spoločne zhodnotili, kam sa piaristické školy v uplynulých rokoch posunuli pri naplňaní výziev piaristickej vízie.

Všetkých zúčastnených tak ako v predchádzajúcich rokoch čakali zaujímavé workshopy. Rozšírili si na nich svoje profesijné vedomosti a zručnosti v rôznych oblastiach výchovy a vzdelávania. Neformálne stretnutia pokračovali pri chutnom jedle. Krásna výzdoba priestorov telocvične a školského dvora prispeli tiež k príjemnej atmosfére.

Veríme, že Kalazanské fórum aj tento rok povzbudilo piaristických učiteľov budovať piaristické dielo a piaristický kolektív.

Text: Elena Blašková

Foto: archív školy

Marek Blaško zložil prvé sľuby u piaristov

V sobotu 24. augusta 2024 sa v piaristickom Kostole sv. Ladislava v Nitre konala sv. omša, pri ktorej dvaja kandidáti, Michal Bučko a náš rodák, absolvent prievidzského piaristického gymnázia Marek Blaško, po ročnom noviciáte zložili prvé sľuby v Reholi zbožných škôl.

Okrem troch sľubov chudoby, čistoty a poslušnosti zložili Michal a Marek i sľub osobitnej starostlivosti o deti. Tento štvrtý sľub je špecifický pre reholu piaristov, ktorej charizmou je práca s deťmi a mládežou, predovšetkým na školách. Počas slávnosti prijali kandidáti tiež rehoľné rúcho, ktoré je dôkazom ich zasvätenia. Okrem pátrov piaristov a rodinných príslušníkov a známych boli na sv. omši prítomní aj členovia Piaristickej fraternity.

Text a foto: Anežka Kútiková

...tri otázky pre brátra Šimona Chrzasera, SchP

Od polovice augusta ste si možno medzi piaristami z Prievidze všimli novú tvár. Ešte nie páter (čiže kňaz), ale bráter (brat - rehoľník) Šimon Chrzaser, SchP, bude tento rok pôsobiť v piaristickej škole. Na čo sa hlavne tí mladší žiaci môžu pri ňom tešiť?

1

Ako by si sa nám predstavil?

Volám sa Šimon Chrzaser. V reholi piaristov som piaty rok a v Prievidzi momentálne rok na pastoračnej praxi, pretože som už po teologických štúdiách a ešte mi chýba pár rokov do zloženia večných sľubov. Tento rok beriem ako výzvu naučiť sa ešte viac spoznať charizmu, víziu a misiu piaristických škôl a zároveň sa upevniť vo svojom povolaní.

2

Čo bude náplňou tvojej služby v Prievidzi?

Bude to hlavne práca v Školskom klube detí, vyučovanie katolíckeho náboženstva, pomáhajúce pri liturgických úkonoch na svätých omšiach, príprava prvoprijímajúcich detí v piaristickej škole a mnohé iné akcie v rámci piaristickej charizmy.

3

Pôvodne si začal študovať v diecéznom seminári, no potom si vstúpil do rehole. Čím si ťa získala vízia sv. Jozefa Kalazanského?

Presne dva a pol roka som bol v diecéznom Kňazskom seminári svätého Karola Boromejského v Košiciach. Absolvoval som dva roky filozofických štúdií a pol roka som bol na pastoračnej praxi v Humennom, kde som rozlišoval svoje povolanie. Pán Boh mi pri modlitbe ukázal inú cestu, a to cestu rehole. A tak som začal hľadať na internete.

Vyberal som si medzi lazaristami, saleziánmi a piaristami, no najbližšia sa mi zdala byť charizma piaristov. Práve s ich pomocou som v sebe objavil talent pracovať s malými deťmi na prvom stupni základnej školy a ukazovať im príklad života vo viere. Deti sa mi vždy odmenia či už úsmevom, alebo vrúcny objatím. To mi pripomína, že všetci sme Božími deťmi a že Ježiš hovorí: „Nechajte deti prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takým patrí Božie kráľovstvo.“ (Lk 18, 16)

Petra Humajová

Foto: Mária Melicherčíková a archív Šimona Chrzasera, SchP

Malawi - tohtoročná cieľová krajina Misijnej nedele

Dňa 20. októbra 2024 sa bude Cirkev na celom svete modliť a pomáhať tým najchudobnejším z chudobných v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike. Misijná nedeľa je najväčšou solidárnou akciou na našej planéte. Keď sa pripojíte, váš dar z Misijnej nedele im spolu s ostatnými veľmi pomôže!

Cirkev na Slovensku je súčasťou univerzálnej - katolíckej Cirkvi. Aby sme sa spojili so sestrami a bratmi na celom svete, počas Misijnej nedele sa každý rok sústredíme na jednu krajinu - tento rok to bude Malawi. V druhej najchudobnejšej krajine Afriky vládne nesmierna bieda, neustále tu nanovo prepuká mor a každé druhé dieťa je podvyživené.

Zbierka pre Malawi

Malawi je rozlohou raz tak veľké ako Slovensko a má 10 miliónov obyvateľov. 48 % z nich sa hlási ku kresťanstvu. Názov štátnej hymny Malawi v jednom z pôvodných jazykov znie: „*Mlungu dalitsani Malawi*.“ V preklade to znamená: „*Bože, požehnaj našej zemi*.“

Pápežské misijné diela zabezpečujú spravodlivé rozdelenie finančných prostriedkov. Zbierka na Misijnú nedeľu umožňuje mladým cirkvám v najchudobnejších krajinách sveta žiť a ďalej sa rozvíjať. Okrem základnej starostlivosti sú financované pastoračné a sociálne projekty, budovanie kostolov, nemocníc, škôl a formácia nových kňazov.

Ako sa zapojiť

Pripojme sa v nedeľu 20. októbra 2024 k miliónom katolíkov a podperme tých, ktorí žijú oveľa ťažšie ako my na Slovensku. Ak sa rozhodnete pomôcť finančne, môžete tak urobiť v každom kostole. Celková vyzbieraná suma na úrovni farnosti, diecézy a Slovenska je určená výlučne na misijné diela pápeža. Viac informácií o zbierke na Misijnú nedeľu je k dispozícii na www.misijnediela.sk

Vo farskom Kostole sv. Bartolomeja budeme v týždni pred Misijnou nedeľou už

tradične organizovať zbierku kníh, rôznych náboženských predmetov, ručných výrobkov a pod. Knihy môžu byť s náboženskou tematikou, ale aj beletria, rozprávkové knižky, náučná literatúra, encyklopédie, atď. Vyzbierané predmety budú členovia Klubu priateľov misií ponúkať za dobrovoľný príspevok v kostole po sv. omši v sobotu pred Misijnou nedeľou a po všetkých sv. omšiach počas Misijnej nedele. Výťažok z akcie bude súčasťou farskej zbierky. Zvyšné knihy a predmety budú použité na podporu misií prostredníctvom OZ Dobrota pre Afriku.

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií

Zbierka pre Malawi

Chodte a pozvite všetkých na hostinu (porov. Mt 22, 9)

pápežské misijné diela

Misijná nedeľa

20. október 2024

www.misijnediela.sk

Happy New Year! Šťastný nový rok!

Možno si pri takomto titule k článku pomyslíte, či som si nepoplietol dátum, alebo či redakcia časopisu nezamenila články, alebo čo je to za „šaškarinu“. Ale nie, ozaj vám všetkým želám práve teraz, začiatkom septembra, požehnaný nový rok; aby sme sa v tomto novom roku podobali našej presvätej Bohorodičke, ktorá celým životom nasledovala Krista a slúžila mu!

V cirkvách východného obradu, teda aj v našej gréckokatolíckej cirkvi, je 1. september dňom začiatku nového cirkevného roka - začiatok nového indiktu. Deti idú do škôl a aj my znova začíname otvárať učebnicu nášho života, ktorou sú udalosti a sviatky cirkevného roka popisujúce život Krista a jeho najbližších - jeho svätých.

Ohlásenie

Indikt pochádza z latinského slova „indictio“ a znamená ohlásenie, určenie ceny, odhadnutie. Spočiatku sa tento termín používal iba pre finančný rok. V tomto období totiž bolo na základe výnosu cisára nariadené uskutočňovať súpis a ohodnotenie pozemkov. Už na Nicejskom sneme v roku 325 sa však prijal 1. september aj za začiatok liturgického roka, a tak to ostalo vo východnej Cirkvi do dnešných čias.

Boli rôzne názory, kedy sa ma začať „kalendár Cirkvi“ - v 2. storočí to bolo 1. marca, v stredoveku boli snahy o 25. marec (sviatok Zvestovania Presvätej Bohorodičky). V latinskom obrade sa liturgický rok začína prvou adventnou nedeľou, t.j. štvrtou nedeľou pred sviatkom Narodenia Pána, a končí sa nedeľou Krista Kráľa.

Spojitosť so životom Bohorodičky Márie

Ak si predstavíme liturgický rok Cirkvi ako niečo, čo nás smeruje ku Kristovi, o Kristovi svedčí a nosí ho v sebe, tak je to nádherný obraz najsvätejšej Panny Márie Bohorodičky. Z tohto pohľadu cirkevný rok vo východných Cirkvách akoby kopíroval jej život.

Posledným sviatkom cirkevného roka je sviatok Zosnutia presvätej Bohorodičky (15.8.) (v latinskom obrade nazývaný Nanebovzatie). A prvým sviatkom kalendára je opäť sviatok Bohorodičky - jej narodenie 8.9. - na svet prišla tá, ktorá prináša Boha. A tak sa východný kalendár akoby ochránil životom našej Matky Márie.

Otvorme znova knihu

Byzantský (aj latinský) liturgický rok je knihou, ktorá nás znova učí kráčať a nasledovať Krista. Nie je to kniha dávnych udalostí, ktoré sa stali a my k nim prístupujeme ako k učebnici dejepisu, ale je to pozvanie znova žiť život s Kristom.

Začnime túto duchovnú knihu čítať ešte hlbavejšie, lebo ona (tak ako Bohorodička) nás učí, ako máme Boha milovať, slúžiť mu, oslavovať ho, a tak spasit' svoju dušu.

Text: Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz

Foto: Mária Melicherčíková

Modlitba vo farskom spoločenstve - Liturgia hodín, 24 hodín pre Pána

Liturgia hodín - nazývaná aj Božie ofícium - je verejná modlitba Cirkvi, ktorá v priebehu stáročí odpovedala na poslanie „modliť sa bez prestania“. S vedomím, že Kristovo tajomstvo preniká a premieňa prítomný čas, nám táto modlitba umožňuje posväcovať celý priebeh dňa a noci chválou Boha.

Celý Boží ľud vykonáva kráľovské kňazstvo pokrstených, zjednocujúc sa v jednom hlase s Kristom v chvále Otca. Z tohto dôvodu liturgia hodín nikdy nie je súkromná, ale patrí celému mystickému telu Cirkvi. Okrem toho, keď sa modlíme Liturgiu hodín, sme posväcovaní slovom Boha prítomným v celej Liturgii hodín, najmä v žalmoch, jej ústrednom jadre, ako aj v čítaniach a ostatných hymnoch, textoch a modlitbách, ktoré čerpajú svoju primárnu inšpiráciu zo Svätého písma.

Liturgia hodín vo farskom spoločenstve
Modlitba Liturgie hodín, ktorá je slávením vlastná Cirkvi, vyžaruje vo svojej plnosti, keď sa recituje v cirkevnom spoločenstve, ktoré združuje jeho kňaz. Je veľmi cenné podporovať túto modlitbu vo farnosti, najmä pri recitácii hlavných hodín (ranné chvály a večerné vešpery), ktoré sú podľa tradície Cirkvi dvoma základnými kameňmi každodenného ofícia, pričom sa odporúča:

- Liturgické slávenie v kostole, na ktorom sa zúčastňuje čo najväčší počet veriacich s ohľadom na pracovný čas, aby sa mohli zúčastniť aj laici pred odchodom do práce a večer po návrate; s nádejou, že sa na nej zúčastnia aj mladí ľudia.
- V každom spoločenstve by mohla skupina dobrovoľníkov pripraviť slávenie, naučiť sa piesne, distribuovať čítania alebo vykonávať iné úlohy. Ak je to možné, liturgia hodín by mala byť sprevádzaná organom.

24 hodín pre Pána

Iniciatíva pápeža Františka s názvom „24 hodín pre Pána“ je modlitbové podujatie, ktoré si želá pápež František a ktoré sa slávi v piatok a sobotu pred Štvrtou

pôstnou nedeľou. Cieľom je ponúknuť veriacim príležitosť prežiť čas intenzívnej modlitby a nájsť cestu späť k Pánovi.

Konkrétne sa navrhuje, aby sa v piatok večer a v sobotu počas celého dňa mimoriadne otvorili kostoly a svätyne a ponúkli možnosť pristúpiť k spovedi, najlepšie v rámci animovanej eucharistickej adorácie, dobre si uvedomujúc, že „v centre kresťanského života je sviatosť zmierenia s cieľom umožniť ľuďom, aby sa dotýkali vznešenosti Božieho milosrdenstva svojimi vlastnými rukami“ (Bula o indikácii mimoriadneho Jubilea milosrdenstva *Misericordiae Vultus*, 11. apríla 2015, č. 17).

Podujatie „24 hodín pre Pána“ je vynikajúcou príležitosťou na opätovné spojenie katolíkov, ktorí sú vzdialení od Cirkvi. Pozvanie adresované cirkevným spoločenstvám môže pomôcť znovuobjaviť s väčším zápalom a nadšením krásu tejto iniciatívy a prekvapujúce ovocie obrátenia, ktoré môže toto podujatie priniesť. Bolo by dobré využiť milosťou naplnený čas Pôstu na intenzívnu modlitbu a zmierenie. Prítomnosť misionárov milosrdenstva môže byť veľkou pomocou pri slávení tejto udalosti.

Podľa TEACH US TO PRAY, *Living the Year of Prayer in Preparation for Jubilee 2025* pripravila Martina L.

Sväté omše v Prievidzi - normálny režim (od 2.9.2024)

Kostol	Pondelok až piatok	Sobota	Nedeľa a príkazný sviatok v deň voľna	Príkázaný sviatok v pracovný deň
Farský Kostol sv. Bartolomeja Prievidza, Pribinovo námestie www.farapd.sk	12:00 16:30	06:00 16:30	07:30 09:00 10:30 18:00	06:00 12:00 16:30
Kostol Najsvätejšej Trojice Kláštor piaristov, Nám. piaristov www.piaristi.sk	06:30 18:30	07:00 18:30	07:00 09:30 11:00	06:30 18:30
Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux Zapotôčky, ul. J. Fándlyho www.zapotocky.sk	07:00 (UT, PIA) 17:30	08:00 17:30	08:00 10:00 vešpery 18:35 19:00	07:00 17:30 19:00
Kostol Nanebovzatia Panny Márie Mariánska ul., cintorín	gr. kat. liturgie podľa oznamov	17:00 (v zime 16:00) liturgia gr. kat. 17:45 (v zime 16:45) večiereň gr. kat.	09:00 rím. kat. 10:30 gr. kat.	15:30 gr. kat. 17:00 rím. kat.

Jednotlivé časy sv. omši počas príkazných sviatkov je potrebné si z dôvodu prípadných zmien vždy overiť aj v aktuálnych oznamoch.

Farský Kostol sv. Bartolomeja

Kostol Najsvätejšej Trojice

Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux

Kostol Nanebovzatia Panny Márie

Zveril som sa do Ježišových rúk a začal sa pre mňa nový život

V nedeľu 25. augusta slávil v Prievidzi svoju primičnú sv. omšu redemptorista Lukáš Michalovič. CSsR. Jeho meno i tvár boli v našej farnosti len málo známe, hoci vyrastal v našom meste. Rozhodli sme sa mu preto položiť pár otázok.

▪ Kedy ste prvýkrát pocítili volanie Pána?

Myslím si, že Pán ma rôznymi spôsobmi volal aj v detstve, aj počas dospievania. Ale pochopiť, že je to Pán a odpovedať mu som bol prvýkrát schopný až na konci vysokej školy, keď som mal 24 rokov. Bolo to obdobie, keď sa mi jedna po druhej začali rúcať istoty, na ktorých som sa snažil stavať svoj život; a zároveň obdobie, keď mi Ježiš postupne dával spoznať moju hriechnosť, keď sa vo mne objavovala túžba po tichu, modlitbe a Božom slove. V tom čase som tiež spoznal niekoľko ľudí, ktorí boli pre mňa svedkami viery. Rozhodujúci moment sa odohral, keď som bol sám na internáte a jednoducho som prežil, že Pán je prítomný a že mu môžem odovzdať svoj život a nechať sa ním viesť. Bola to skúsenosť hlbokého pokoja a radosti. Zveril som sa do Ježišových rúk a vtedy sa pre mňa začal nový život.

▪ Aké bolo vaše detstvo?

Prvá charakteristika, ktorá mi napadne, je, že bolo plné hier. Veľmi rád som mal stavebnicu Lego, s kamarátmi sme veľa času trávili vonku, vymýšľali sme si rôzne dobrodružstvá, neskôr sme veľa športovali. Dôležitou skúsenosťou z detstva bolo sťahovanie, ktoré súviselo s povolaním otca, lebo bol profesionálnym vojakom. Takže som sa narodil v Prešove, po piatich rokoch sme sa presťahovali do Popradu, a keď som mal desať rokov, prišli sme bývať do Prievidze, kde žije rodina z otcovej strany. Zároveň sme veľkú časť prázdnin trávili v Ľvove v Ukrajine, pretože odtiaľ zase pochádza mama. Takže sme boli veľa na cestách.

▪ Kto alebo čo malo najväčší vplyv na vaše duchovné formovanie v mladosti?

Odpoveď na túto otázku spoznávam spätne a určite stále viem len zlomok. Hoci sme s rodičmi a bratom nežili sviatostným životom a doma sme sa modlili len výnimočne, mama a otec mali na mňa najväčší vplyv tým, ako žili svoju vieru, aké mali postoje - skrátka, ako žili svoj život. Som im vd'ačný za všetko, čo som od nich a cez nich prijal, a že môžem pokračovať v príbehu našej rodiny. Kristus vstúpil do tohto príbehu obzvlášť v posledných rokoch, keď sa rodičia rozhodli prijať sviatostné manželstvo. Verím, že je to len začiatok a že má pre nás pripravené ešte väčšie veci. Myslím si tiež, že veľký vplyv na mňa mala viera príbuzných z Ukrajiny z matkinej strany, východná liturgia, návštevy ukrajinských gréckokatolíckych a pravoslávnych kláštorov.

▪ **Zvažovali ste aj možnosť ísť cestou manželstva?**

Áno, po stretnutí s Pánom na konci vysokej školy, keď som hľadal svoje miesto v Cirkvi, som prirodzene túžil po manželstve a rodine a táto túžba je stále v mojom srdci. Ale práve pri jednej začínajúcej známosti som prežil, že je vo mne ešte iná túžba, že je ešte druhá cesta, ktorá ma priťahuje viac. Nebolo ľahké vzdať sa manželstva, ale na tej druhej ceste, ktorú som vtedy chápal ako bratský život v spoločenstve, som videl plnosť svojho života a šťastia. A tak som sa rozhodol ísť po nej.

▪ **Prečo ste si vybrali práve rehoľu redemptoristov? Poznáte redemptoristu, ktorý sa pre vás stal vzorom?**

Keď som prijal povolanie do zasväteného života, začal som hľadať, v ktorom spoločenstve ho mám žiť. Bol som vtedy súčasťou modlitebného stretka u františkánov v Bratislave, a tak som najprv hľadal tam. Šiel som na duchovnú obnovu s františkánmi a františkánkami, ale, hoci sa mi františkánska charizma veľmi páči, cítil som, že toto nie je pre mňa. Potom som bol v kontakte s jedným inštitútom zasväteného života, ale ani tam som nevnímal, že by som mal ísť touto cestou.

Popri zamestnaní som vtedy externe študoval psychológiu a jeden môj spolužiak ma zoznámil so spovedníkom, ktorý bol redemptorista. Tento spolužiak bol sám predtým u redemptoristov v noviciáte. Cez tohto spovedníka som pochopil, že ako odpoveď na moje hľadanie sa mi otvorili dvere, a že aby som zistil, či sú naozaj tie správne, musím do nich vstúpiť. Tak som šiel na prijímačky k redemptoristom. Podal som výpoveď v práci a nakoniec som to oznámil rodičom.

V nasledujúcich rokoch sa vo mne upevňovala istota, že som povolaný byť redemptoristom a napokon som pred dvoma rokmi zložil doživotné sľuby. Neskôr som sa dozvedel, že zo širšej rodiny z otcovej strany pochádzali dvaja redemptoristi, ktorí prežili barbarskú noc a potom väznenie a prenasledovanie. Jeden z nich, páter Ludovít Michalovič, sa mohol neskôr vrátiť do rodnej obce, do Podhradia, odkiaľ pochádza aj môj otec. S mojím starým otcom pracoval v chemických závodoch v Novákoch a navštevoval aj rodinu, keď bol môj otec chlapcom. Je dosť pravdepodobné, že moje povolanie k redemptoristom je aj ovocím modlitieb a života tohto spolubrata, pátra Ludovíta.

Po vstupe k redemptoristom som spoznal mnohých spolubratov, ktorí ma v rôznych ohľadoch inšpirujú a povzbudzujú svojím životom, slovom a priateľstvom. V našej provincii je takou osobnosťou určite páter Michal Zamkovský. Veľmi veľa som prijal od svojich formátorov, pátra Jozefa Jalkanina, pátra Chyrowského z Poľska, pátra Jozefa Mihoka, ktorý je teraz našim provinciálom. Veľkými vzormi a príhovorcami sú naši svätí a blahoslavení spolubratia. Svätý Alfonz, zakladateľ redemptoristov, sv. Klement Hofbauer, a veľmi blízki sú mi spolubratia, ktorí žili v čase prenasledovania počas totalitného režimu, naši blahoslavení ukrajinskí mučeníci a na našom území osobitne páter Ivan Mastiliak, ktorého proces blahorečenia prebieha. Nedávno som sa dozvedel viac o pátrovi

Bednáríkovi, ktorý pôsobil v Prievidzi v piaristickom kostole, a cez ktorého prijal povolanie k redemptoristom niekoľko mojich terajších spolubratov. Spolubrat páter Viktor Mišuth pripravuje o tomto veľkom apoštolovi Prievidze knihu.

▪ **Čím sa zásadne líši kňaz redemptorista od kňaza - nerehoľníka?**

Ako redemptoristi - či už sme rehoľní bratia, alebo kňazi - sa zasväcujeme Bohu sľubmi čistoty, chudoby a poslušnosti a sľubom a prisahou zotrvania v Kongregácii Najsvätejšieho Vykupiteľa (ľudovo redemptoristi), aby sme mohli spoločne viesť apoštolský život podľa našej charizmy, ktorú prijal náš zakladateľ svätý Alfonz, a podľa ktorej sme v Cirkvi povolani ohlasovať hojné Vykúpenie najopustenejším a chudobným. Takže kňaz - redemptorista žije svoju kňazskú službu v spoločenstve a podľa našej charizmy.

▪ **Počas štúdia ste nejaký čas boli v Poľsku aj v Taliansku. Ako ste zvládali štúdium v iných jazykoch? A aké jazyky ovládáte?**

Áno, v Poľsku som strávil ročný noviciát a v Taliansku som prežil rok štúdia a pastoračnej praxe. Poľština pre mňa nebola celkom nový jazyk, študoval som ju aj predtým. A taliančinu som sa naučil najmä vďaka tomu, že som bol v komunite s rodenými Talianmi. V rámci rehoľného života tieto jazyky naďalej často používam. Ďakujem Pánu Bohu za dar učiť sa cudzie jazyky. Okrem poľštiny a taliančiny sa dohodím po ukrajinsky, anglicky a rusky a dúfam, že onedlho aj po litovsky.

▪ **Redemptoristi sú „doma“ aj v iných štátoch. V najbližšom období zostanete na Slovensku, alebo sa chystáte niekam za hranice?**

Od 1. septembra budem slúžiť ako misiónár v Litve, v meste Kaunas. Naša komunita tam vznikla pred šiestimi rokmi na pozvanie miestnych biskupov. Venujeme sa tu ľudovým misiám, pastorácii študentov a väzňov, pastorácii povolani. Aj tu spolupracujeme s laickým misijným spoločenstvom.

▪ **Redemptoristi sa spájajú s ľudovými misiami. Vyskúšali ste si túto službu počas štúdia?**

Ako bohoslovci sme niekoľkokrát za rok slúžili počas ľudových misií na rôznych miestach Slovenska. Najčastejšie sme viedli evanjelizačné programy pre deti a mladých v kostoloch alebo v školách. Ako diakon som mal na niekoľkých miestach prípravné kázne pred ľudovými misiami. Jedna i druhá služba bola pre mňa veľmi dôležitou skúsenosťou, počas ktorej som mnohokrát prežil, akú radosť mi robí hovoriť a svedčiť o našom Vykúpení v Ježišovi Kristovi.

▪ **Máte nejaké silnejšie zážitky s Bohom o ktoré by ste sa chceli podeliť?**

Ako som spomínal, v detstve a mladosti sme sa dvakrát sťahovali a často sme cestovali medzi Slovenskom a Ukrajinou. Neskôr som študoval v Bratislave a Prahe. Keďže som musel opúšťať miesta, ktoré pre mňa boli domovom, v srdci sa zo mňa stal akoby bezdomovec. A pretože som si nebol istý svojím miestom, svojím domovom, chýbala mi sloboda vo vzťahoch s druhými, lebo som sa usiloval získať prijatie a lásku. Veľmi som sa snažil byť v niečom úspešný, aby som si zaslúžil svoje miesto. Už po vstupe k redemptoristom na jednej duchovnej obnove mi jeden kňaz povedal slová: „Už viac nie si bezdomovec, tvoj domov je v Bohu.“ Odvtedy tieto slová zostávajú vo mne a vidím, ako sa stávajú skutočnosťou. Ako redemptorista aj naďalej veľa cestujem, čoskoro sa presťahujem opäť do inej krajiny, ale zakaždým prežívam, že mi Pán pripravuje miesto, že mi dáva cez ľudí zažiť domov. Robí ma čoraz slobodnejším vo vzťahoch k druhým a slobodnejším k úspechu a neúspechu. Ale predovšetkým mi stále hlbšie dáva prežívať, že mám miesto v Otcovom dome, že v Kristovi som synom. Už som spomínal, že pred dvoma rokmi moji rodičia prijali sviatostné manželstvo. Bol to pre mňa okamih, keď Pán Boh uzdravil a poželal

aj prirodzený domov, ktorý mi dal, moju rodinu. No a myslím si, že v mojej službe redemptoristu a kňaza som povolaný, aby som sa tento dar Božieho synovstva, domova v Bohu, usiloval sprostredkovať všetkým, ku ktorým ma Pán pošle.

▪ **Čo by ste ešte chceli povedať našim čitateľom?**

Chcem sa poďakovať všetkým farníkom, osobitne kostolníkom, a kňazom farnosti Prievidza-mesto a gréckokatolíckej farnosti svätých Sedmopočetníkov, že som mohol aj medzi vami veľa krát prežiť, že som doma. Pred obrátením som do kostola prakticky nechodil a po obrátení som prevažne žil mimo Prievidze, takže tu osobne poznám len málo ľudí z farnosti. Preto sme sa so spolubratmi rozhodli spraviť primície v Bratislave. Som však veľmi rád, že som mohol s vami osláviť odpust svätých Sedmopočetníkov v júli a hodovú slávnosť na svätého Bartolomeja v auguste. Ďakujem za vaše modlitby za mňa, za nové povolanie do našej Kongregácie a za našu misiu v Litve. Aj ja budem na vás v modlitbe pamätať.

Elena Cagánová

Foto: Mária Melicherčíková

Lukáš Michalovič, CSsR - narodil sa 21. júna 1988 v Prešove, od desiatich rokov vyrastal v Prievidzi. Svoju formáciu v reholi redemptoristov začal v roku 2016. Dočasné sľuby čistoty, chudoby a poslušnosti zložil 15. augusta 2019 po noviciáte v Lubaszowej v Poľsku. Po ukončení bakalárskeho štúdia a 4. ročníka na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity (TF TU) študoval na Pápežskej lateránskej univerzite v Ríme. Piaty ročník ukončil na magisterskom štúdiu teológie a filozofie na TF TU. 22. júna 2024 v Bazilike Nanebovzatia Panny Márie na Svätej Hore v Českej republike prijal kňazskú vysviacku.

„Keď som si všimol, že toľko pasáží Starého aj Nového zákona potvrdzuje absolútnu nevyhnutnosť modlitby, stanovil som si pravidlo zaviesť do všetkých našich misií ... kázeň o modlitbe; a ja hovorím, opakujem a budem hovoriť donekonečna, kým budem žiť, že celá naša spása závisí od modlitby ... Lebo ak sa budete modliť, vaša spása bude zabezpečená.“

Sv. Alfonz z Liguori, zakladateľ rehole redemptoristov

Okrem milostí naplňala Máriu aj bolesť

Sedembolestná Panna Mária bola odpradáva u Slovákov zvlášť uctievaná. Autor *Nábožných výlevov* Andrej Radlinský o tom píše: „*Slovenská mat' v súžení a trápení prosí o pomoc vždy sedembolestnú Matičku. Niet na Slovensku chrámu, kde by sme nenašli oltár, obraz či sochu Sedembolestnej.*“

Úcta k Sedembolestnej Panne Márii má u nás dávnu tradíciu. Jej počiatky siahajú až do polovice 16. storočia. Apoštolská stolica v r. 1927 vyhlásila Sedembolestnú Pannu Máriu za patrónku Slovenska a v roku 1964 vyhlásil pápež Pavol VI. dekrétom *Quam pulchra* chrám Sedembolestnej v Šaštíne za baziliku minor. V roku 1966 bola Sedembolestná Panna Mária pápežom Pavlom VI. potvrdená ako hlavná patrónka Slovenska.

Máriin údel

Úcta k Bolestnej Matke Ježiša Krista sa opiera o Simeonovo proroctvo v Lukášovom evanjeliu: „*On je ustanovený na pád a na povstanie pre mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať, - a tvoju vlastnú dušu prenikne meč -, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc.*“ (Lk 2, 34-35)

Uvedenými slovami Simeon predpovedá Márii jej budúci údel. Ten vychádza z toho, že jej Syn bude príčinou pádu, ale aj povstania mnohých v Izraeli. Dôvodom takýchto osudov ľudí je skutočnosť, že Ježiš prináša spásu, ktorú nie všetci prijímajú.

Toto proroctvo nám poukazuje na utrpenie, ktorú prežívala Mária a je vyjadrené siedmimi symbolickými bolesťami. Biblické číslo sedem vyjadruje plnosť. Mária tak podľa katolíckej náuky nebola len plná milosti, ale aj plná bolesti.

Sedem bolesti

Aby sa skonkrétnil titul Sedembolestná, vyhľadávali sa jednotlivé udalosti zo života Ježiša Krista spojené s jeho Matkou Máriou. Najskôr sa medzi ne zaradovali bolesti, ktoré Mária znášala s Kristom

v dňoch jeho najväčšieho utrpenia, keď stála pri Kristovom kríži a jej Syn na ňom umieral, ako je to vyjadrené aj v starodávnom speve „*Stabat Mater Dolorosa*“ (Stála Matka bolestivá):

1. keď Ježiša zajali a bičovali,
2. keď Ježiša predviedli pred Piláta a odsúdili,
3. keď vyriekli nad Ježišom ortiel smrti,
4. keď Ježiša pribili na kríž,
5. keď Ježiš vypustil ducha na kríži,
6. keď Ježiša sňali z kríža,
7. keď Ježiša uložili do hrobu.

Z premnohých bolesti Panny Márie teológovia, opierajúc sa o cirkevných otcov a svätcov (Efréma Sýrskeho, Ambróza, Augustína, Gregora Naziánskeho), nakoniec ustálili týchto sedem bolesti Panny Márie:

1. keď počula Simeonovo proroctvo o meči, ktorý aj jej prebodne srdce,
2. keď utekala do Egypta, keď Herodes vraždil neviniatka,
3. keď hľadala strateného Ježiša v Jeruzaleme,
4. keď Ježiša zajali a odsúdili,
5. keď Ježiš zomieral na kríži,
6. keď Ježiša zložili z kríža,
7. keď Ježišovo telo kládli do hrobu.

Uvedené bolesti charakterizujú, čím všetkým si prešla Mária ako matka Božieho Syna a sú vyjadrením toho, prečo bola tak blízka našim predkom a môže byť blízka aj nám, ľudom dneška, ako naša patrónka.

Pochopenie a istota

Priblížme si jednotlivé bolesti a to, ako môžeme v Sedembolestnej Matke nachá-

dzat' pochopenie, posilu a istotu, že Mária je našou jedinou pomocnicou, ktorú máme po Bohu.

Prvá Máriina bolesť je pri obetovaní, keď mladá matka okrem chválospevu na Krista z úst Simeona počuje aj vážne prorocké slová „tvoju dušu prenikne meč“. To prežíva zvlášť každá matka, keď si kladie otázku: „Čím len bude toto dieťa? Čo ho v živote čaká? Ako zvládnuť situáciu, keď dieťa podľahne závislostiam?“

Potom je tu útek do Egypta, keď bolo treba chrániť život dieťaťa a v noci s ním utekať cez púšť do exilu, do cudzej zeme, do neistoty, zanechajúc dom, príbuzných, vlasť. Dnešný osud mnohých migrantov.

Kolko bolestí a otázok sa jej vybavovalo, keď sa v mase pútnikov stratil dvanásťročný Ježiš! „Čo sa s ním len stalo? Ktorým smerom sa vydal? Neuniesli ho? Uvidím ho ešte?“ Intenzívne to prežíva rodina, keď sa stratí dieťa alebo ujde z domu.

Nikto však nevie dostatočne precítiť bolesť posledného dňa, keď ho stretá na ulici ako zločinca, pod potupným drevom kríža, zbičovaného, trním korunovaného, zakrvaveného a oplúvaného. Je to bolesť, keď rodičia vidia nespravodlivosť voči svojim deťom alebo sa dozvedia o ich zneužívaní či šikanovaní.

Aká bolesť to bola, keď počuje tlkot kladív, ktoré vrážajú klinec do jeho rúk a nôh, keď ho vidí ukrižovaného v nesmiernej bolesti medzi nebom a zemou?! A potom tie tri nekonečné hodiny, ktoré v agónii prežíva s ním... Bolesť bezmocnosti, keď matka stojí pri smrtelnej posteli ťažko chorého dieťaťa a niet nádeje na uzdravenie.

A keď kopija vojaka preráža už len mŕtve Kristovo srdce, je to akoby prerážala jej vlastné živé srdce. A keď ho vložia do jej rúk, opäť sa jej premieta celé to utrpenie, ktorým si jej syn prešiel. Bolesť rodičov, keď držia v rukách mŕtve telo dieťaťa, ktoré tragicky zahynulo. Malo toho toľko pred sebou, ale zostalo len jeho nehybné telo.

A nakoniec ju sprevádzame k hrobu jej syna. Výkrik bolesti matky pri pohrebe: „Ja som tu mala ležať a nie ty!“ Tieto Máriine bolesti nás naplňajú nádejou, že keď ona prešla takýmto hlbokým spoluutrpením so Synom, nemôže nevšimavo prejsť ponad utrpenie jeho verných.

Svoj text končím slovami sv. Jána Pavla II., ktoré povedal v bazilike Sedembolestnej v Šaštíne v roku 1995: „*Chcem v tejto svätyni poprosiť Pannu Máriu, aby aj naďalej poskytovala materskú pomoc pri premenení srdca. Prosím ju, aby bdela nad celým duchovným životom Slovenska. Zvlášť jej odporúčam mladú generáciu, všetkých trpiacich a všetkých, čo hľadajú pravdu.*“

Text: Jozef Repko
Foto: Štefan Kollár

Použitá literatúra:

Andrej Radlinský: Nábožné výlevy
Silvano Fausti: Nad evangeliem podle Lukáša

Kým je pre teba Panna Mária? Pomáha ti vzťah k nej prísť bližšie k Bohu?

- **Lacko (52 r.):** „Je Bohorodička. Áno, pomáha.“
- **Elenka (49 r.):** „Je to moja Matka, ktorú mi daroval Pán Ježiš. Prichádzam k nej s dôverou ako k Maminke, ktorá vie lepšie ako ja, čo je pre mňa dobré. Raz je moje Útočisko hriešnikov. Inokedy Matka dobrej rady. Veľmi často Panna mocná. A v poslednom čase najmä Kráľovná rodiny a Kráľovná pokoja.“
- **Vierka (45 r.):** „Božia Matka a Orodovnica. Áno, pomáha mi, pretože som zažila zázraky pri modlitbe ruženca. Keď k nej vysielam prosbu, tak ona za mňa prosí a ja viem, že jej modlitba bude vyslyšaná. Je sprostredkovateľkou medzi mnou a Pánom Ježišom.“
- **Majka (52 r.):** „Áno, stopercentne mi pomáha prísť k dobrotivému Bohu.“
- **Zuzka (56 r.):** „Moja cesta k Panne Márii bola zložitejšia, ale keď som sa už k nej dostala, objavujem vrúcnosť jej vzťahu k nám.“
- **Andrejka (52 r.):** „Panna Mária je pre mňa vzorom lásky, obetavosti, pokory. Jej ochranný plášť chráni moju rodinu. K Ježišovi len cez Máriu.“
- **Anička (69 r.):** „Pán Boh mi dal raz v ohrození zažiť jej fyzickú prítomnosť a pomoc a teraz mi je oveľa ľahšie volať: ‚Matka Božia, zachráň ma, ukry ma v tvojom Ne-poškvrnenom srdci!‘, alebo ‚Mária, pomocnica kresťanov, oroduj za nás!‘ Dôverujte Márii a uvidíte, čo sú zázraky.“
- **Lukáš, CSsR (36 r.):** „Panna Mária je pre mňa predovšetkým Bohorodičkou a Matkou Cirkvi a veriacich. Skôr by som povedal, že vzťah k nej, jej príklad, príhovor, pomoc mi pomáhajú otvárať sa Bohu, aby on mohol stále viac pôsobiť a žiť vo mne.“
- **Alicka (76 r.):** „Panna Mária mi najviac pomáha. Nesmierna pokora a láska k jej synovi ma učí byť lepšou k svojej rodine.“
- **Ľubo (56 r.):** „Aj v Lurdoch je napísané: ‚Cez Máriu k Ježišovi.‘ Prináša mi pokoj, aj rodina sa zlepšuje.“
- **Marián (55 r.):** „Panna Mária je studnicou milostí, je láskavá, aj keď sme zlí a učí nás byť lepšími vo vzťahu k Pánu Ježišovi, ktorý za nás položil svoj život.“
- **Anna (52 r.):** „Panna Mária je mojím vzorom. Jej láska, pokoj a trpezlivosť ma privádzajú bližšie k Bohu.“
- **Ľubica (59 r.):** „Panna Mária je mi všetkým, bez nej by som nemohla žiť v tomto slzavom údolí. K Pánovi ma približuje obetou, nesmiernou láskou k synovi. Chcem sa jej podobať trpezlivosťou a pokojom.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagáňová

„Pozrime na Máriu: prvým gestom, ktoré koná po Zvestovaní, je prejav lásky k vekom pokročilej príbuznej Alžbete; a prvé slová, ktoré hovorí, sú: ‚Velebí moja duša Pána‘, čo je spev chvály a poďakovania Bohu nielen za to, čo vykonal v nej, ale za všetky jeho činy v celých dejinách spásy.

Všetko je jeho dar. Ak dokážeme chápať, že všetko je Boží dar, aké štastie je v našom srdci! Všetko je jeho dar. On je naša sila!

Vzývajme Máriu o príhovor, nech nám pomôže, aby sme sa nezdráhali nechať Bohom prekvapiť, aby sme mu boli každodenne verní, aby sme ho chválili a ďakovali mu, pretože on je naša sila. Amen.“

(Z homílie pápeža Františka na výročie posledného zjavenia Matky Božej vo Fatime 13.10.2013)

DUCHOVNÁ OBNOVA

„Ruženec je najlepším prostriedkom na dosiahnutie dvojakého cieľa: dobre sa modliť a správne žiť.“

(Sv. Pius V., pápež – dominikán)

PRIEVIDZA - MESTO

Kostol sv. Bartolomeja, apoštola

Srdečne Vás pozývame na duchovnú obnovu Ružencového bratstva.

PROGRAM:

SOBOTA 28. septembra 2024

- 09:00 – prednáška
- 09:45 – modlitba radostného ruženca
- 10:30 – prednáška
- 11:15 – modlitba ruženca svetla
- 12:00 – obedňajšia prestávka
- 14:00 – modlitba bolestného ruženca
- 14:45 – modlitba korunky Božieho milosrdenstva
- 15:00 – prednáška
- 15:45 – modlitba slávnostného ruženca
- 16:30 – svätá omša

Duchovnú obnovu vedie dominikán

P. Tadeáš Horváth OP

spolupracovník promotóra pre ruženec

Pre bližšie informácie kontaktujte horlitolku ružencového bratstva alebo duchovného otca.

Budú k dispozícii formačné materiály pre RB (knihy a brožúrky).

Za účelom dokumentovania činnosti DMC a RB môže byť vyhotovený fotografický záznam.

Dominikánske mariánske centrum
Mäsiarska 6, 040 01 Košice
tel.: (055) 623 01 37; 0905 244 583
e-mail: dmc@dominikani.sk
www.dmc.sk

Čo je liturgia?

Vo svojej „kaplánskej rubrike“ by som sa chcel na pokračovanie venovať liturgii, liturgickému kalendáru a záležitostiam, ktoré s nimi súvisia. V septembrovom čísle si kratučko zodpovieme otázku: Čo je liturgia?

Liturgia v katolíckej cirkvi predstavuje súbor obradov, modlitieb a gest, ktoré slúžia na uctievanie Boha a vyjadrenie viery katolíkov. Tento slovný pojem pochádza z gréckeho výrazu „λειτουργία - leitourgía“, čo znamená verejná služba alebo účasť na verejnom obraze.

Svätá omša

Liturgia je srdcom náboženského života katolíkov a je významným spôsobom, ako sa stretávajú s Bohom a spoločne prežívajú vieru ako cirkev. Keď hovoríme o liturgii v našej katolíckej Cirkvi, máme na mysli najmä dva celky. Sú nimi svätá omša a liturgia hodín - breviár.

Centrálnym obradom katolíckej liturgie je už spomínaná svätá omša, ktorá je považovaná za najvyšší akt bohoslužobného života. Počas omše katolíci prinášajú Bohu obetné dary chleba a vína, ktoré sa premenia na telo a krv Kristovu. V tom kúsku chleba a troške vína prebehne „transsubstanciácia“, čo znamená, že sa chlebu a vínu zmenila podstata. Teda naoko sa nezmenili, ale stalo sa z nich skutočné telo a skutočná krv Ježiša Krista, nášho Vykupiteľa.

Liturgický kalendár

Liturgia v katolíckej cirkvi je založená na liturgickom kalendári, ktorý určuje poradie a obsah liturgických slávení počas celého liturgického roka. Ten sa začína prvou adventnou nedeľou a končí slávením

sviatku Krista Kráľa. Mení sa v trojročnom cykle rokov, ktoré nazývame A,B,C. S tým súvisia aj variácie liturgických textov, ktoré sú používané pri svätých omšiach.

Počas liturgického roka sa spomína a slávi mnoho udalostí zo života Ježiša Krista a ďalších svätých. Cieľom liturgie v katolíckej cirkvi je posilniť vieru veriacich, uctiť si Boha a priviesť ich k spoločenstvu s Bohom a medzi sebou navzájom.

Liturgia má aj výchovný charakter, pretože cez liturgické obrady sa katolíci učia viere, modlitbe a morálnosti života. Je preto dôležité, aby veriaci aktívne a plnohodnotne participovali na liturgických sláveniach a prežívali ich s úctou a zbožnosťou.

Nezabudnime, že v modlitbe prichádzame na stretnutie so živým Bohom. Liturgia je pre nás jedinečnou udalosťou, kde toto stretnutie môžeme prežiť.

Text: Oto Dokoupil, kaplán

Foto: Mária Melicherčíková

Tip pána kaplána:

Liturgia má mnohé služby, ktoré potrebujú byť zabezpečené, aby všetko mohlo fungovať. Každý z nás, kresťanov, je pozvaný, aby nejakým spôsobom slúžil. Ak máš ochotné srdce a chcel by si priložiť ruku k dielu, opýtaj sa kňaza vo svojej farnosti, ako by si mohol pomôcť. Takto aspoň maličkosťou prejavíš svoju angažovanosť v Cirkvi a farské spoločenstvo bude aj vďaka tebe jednotnejšie v službe Pánovi.

Jon Fosse: Trilógia

Tá kniha je prúdom obrazov - vnútorných aj vonkajších, myšlienok - vyslovených aj skrytých, pocitov - nežných aj drásajúcich. Plyníe bez bodky, možno ju preto odložiť na ďalšie čítanie len neochotne, s vedomím, že jej postavy takúto možnosť nemajú. Ich hlasy sa prestupujú, ved' chýbajú aj úvodzovky či pomlčky, ktoré by zreteľne oddeľovali priamu reč.

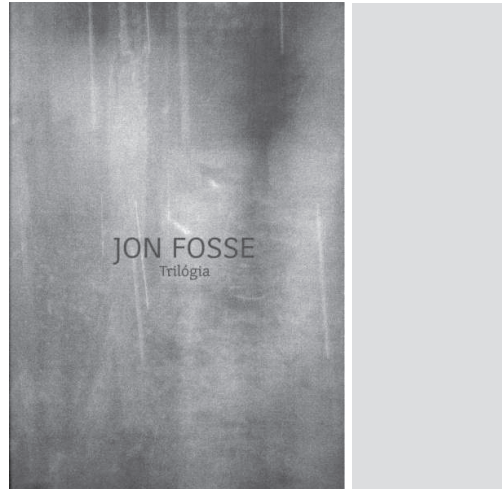
Slovo povedal/povedala sa neustále opakuje a ja si predstavujem zásah červeného pera stredoškolskej pani učiteľky v záujme obrany jazykovej diverzity. Aj tak to funguje, aj tak to nie je póza. Ten prúd tečie akýmsi základným korytom bez mŕtvych ramien.

Formulovať neformulovateľné

Nór Jon Fosse sa stal minulý rok laureátom Nobelovej ceny za literatúru. Porota prehlásila, že jeho tvorba dokáže „formulovať nevysloviteľné“. To je zjavný paradox, ešte zjavnejší (viem, toto slovo sa nestupňuje) by bol „formulovať neformulovateľné“ - to ale neznie tak dobre kvôli opakovaniu slovotvorného základu. Paradox každopádne zostáva a my sa môžeme tešiť, ved' môžeme od spisovateľa chcieť azda niečo viac než formulovať nevysloviteľné? Azda nie, ak je to vôbec možné. Veriaci čitateľ to má ľahšie. Vie totiž, že aj nemožné je občas možné - aspoň raz do týždňa určite.

Pre Fosseho sa záhadnosť samotného procesu písania stala cestou k viere. „Odkiaľ to prichádza? Nevedel som odpovedať. Vždy môžete vysvetliť mozog vedeckým spôsobom, ale nemôžete zachytiť jeho svetlo, ducha. Je to niečo iné.“ K tomu, že nakoniec doplával až do náručia Cirkvi, prispel podľa jeho slov veľkou mierou aj stredoveký dominikánsky mystik Majster Eckhart - priateľ Nevysloviteľného a katolík v jednej osobe.

Dvere, ktoré sa otvárajú do nekonečna
Svätá stolica zverejnila začiatkom augusta list o úlohe literatúry vo formácii. Pápež František v jeho úvode píše, ako ho pô-

vodne chcel adresovať len kandidátom na kňazstvo, no neskôr si uvedomil, že sa týka všetkých pripravujúcich sa na pastorálnu činnosť a nakoniec aj kresťana všeobecne. V jednej časti cituje Karla Rahnera: „Básnikove slová, píše Rahner, sú ‚plné nostalgie‘, sú to ‚dvere, ktoré sa otvárajú do nekonečna, dvere otvorené pre nesmiernosť. Evokujú nevysloviteľné, nakláňajú sa k nevysloviteľnému.‘ Toto poetické slovo ‚sa obracia k nekonečnu, ale toto nekonečno nám nemôže dať, ani v sebe nemôže niest' či skrývať toho, ktorý je Nekonečný‘. Toto je vlastné Slovu Božiemu a - pokračuje Rahner - ‚básnické slovo teda vzyva Božie slovo‘. Pre kresťanov je Slovo Boh a všetky ľudské slová nesú stopy vnútornej nostalgie po Bohu, naťahujú sa k tomuto Slovu.“

Tá kniha je naťahovaním sa za domovom.

Peter Pikulík, OFMConv
Foto: www.litcentrum.sk

Mamy a dcéry

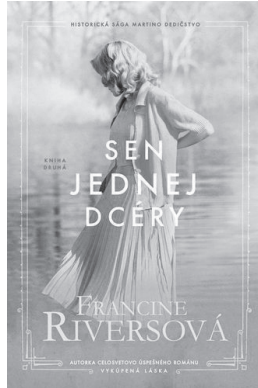
Recenzia historickej ságy Martino dedičstvo od Francine Riversovej

Vzťahy medzi dcérami a mamami bývajú niekedy zložité. A čo ešte vo chvíľach, keď sa história akoby opakuje a nie a nie vyjsť zo začarovaného kruhu von? Existuje na to nejaké riešenie? Odpoveď sa Francine Riversová snažila nájsť vo svojej obsiahlej historickej ságe Martino dedičstvo, na ktorej pracovala tri roky a u nás ju v závere minulého (1. diel) a tento rok (2. diel) vydalo vydavateľstvo Kumran. Hoci väčšina udalostí v ságe je fikciou autorky, Francine do nej zahrnula i pár útržkov histórie svojej vlastnej rodiny.

Historická sága Martino dedičstvo sa skladá z dvoch častí. Časovo jej dej pokrýva celé 20. i začiatok 21. storočia. Autorka v nej sleduje osudy štyroch generácií žien jednej rodiny, ktoré zápasia s nepriazňou osudu i svojimi vlastnými chybami. Nemaľú účasť na ich bôloch majú i zranenia, ktoré utržili jedna od druhej.

Nádej jednej matky

Prvý, viac ako 400-stranový román Nádej jednej matky rozpráva príbeh Marty a jej dcéry Hildemary Rose. Marta je silná žena, ktorá odíde z domu a postaví sa na vlastné nohy - rozhodnutá, že nikoho z rodiny nepostihne to, čo jej vnútorne slabú sestru Elise. Preto sa aj k svojej dcére Hildemary Rose správa na prvý pohľad drsne. Jej úmyslom je vychovať z nej silnú ženu, čo Hildemara svojim detským rozumom nechápe. Cíti sa byť mamou odvrhnutá a neustále jej čosi dokazuje. Splní si cestu za vlastným snom, no choroba prekazí jej plány - a ona musí o pomoc požiadať tú, ktorú by o pomoc najradšej nežiadala - svoju matku. Román je plný ťaživej atmosféry a jeho záver nevyznieva veľmi pozitívne - mama a dcéra si zatiaľ k sebe nenašli cestu a nie je ani jasné, či Hildemary Rose chorobu

prežije. Marta je však odhodlaná zabojsť nielen o jej život, ale tiež o jej srdce.

Sen jednej dcéry

Druhý, takmer 500-stranový román Sen jednej dcéry sa sústreďuje na príbeh Carlyne, dcéry Hildemary Rose. Tá sa kvôli odlúčenosti od matky v dôsledku choroby naviaže viac na svoju starú mamu Martu ako na svoju vlastnú mamu a priepasť medzi mamou a dcérou sa ešte viac prehľbuje. Keď sa Hildemary Rose pokúsi o svoju dcéru zabojsť, zostáva nepochopená. Nepochopená sa cíti byť aj Carlyne. Prežije búrlivý úsek svojho života a nakoniec zostane na ulici. Po tom, čo vo svojom živote objaví Ježiša, sa však vracia domov a pokúša sa začať odznova. Zisťuje, že je tehotná. Na svet prichádza dcéra Mary Flower Dawn, o ktorú sa opäť v prvom rade stará babička, keďže Carlyne ešte nemá usporiadaný svoj vlastný život a musí najskôr doštudovať. A história sa opakuje. Špirálu vzájomných zranení a nepochopenia sa napokon odhodlá pretáť posledná z nich - Mary Flower Dawn. Rozhodne sa, že sa stane mostom, ktorý ženy v ich rodine prepojí, a nie múrom, ktorý ich rozdelí. Podarí sa jej to však?

Sága Martino dedičstvo je dôkazom toho, že aj o dlhšom časovom období sa dá napísať pútavý a rýchlo plynúci príbeh. V niektorých pasážach to nie je ľahké čítanie, no celá kniha napokon vyúsťuje v pozitívny záver, ktorý poukazuje na to, že Boh je nad všetkým a môže spojiť aj to, čo sa zdá byť už nadobro rozdelené.

Možno práve táto kniha dodá nádej všetkým mamám a dcéram, ktoré už prestali dúfať, že sa ich narušené vzťahy dajú niekedy do poriadku.

Petra Humajová

Foto: www.knihydaniela.cz,
www.pantarhei.sk

Chiara a jej svetlo

Príbeh blahoslavenej Chiary Luce Badano

Hnutie Fokoláre je pomerne mladé kresťanské hnutie, ktoré v roku 1943 založila Chiara Lubichová. Jeho ústrednou myšlienkou sú evanjeliové slová: „Aby všetci boli jedno...“ Napriek svojmu krátkemu pôsobeniu majú fokolariáni už aj svoju blahoslavenú sestru. Je ňou mladučka Chiara Luce Badano. Príbeh o jej živote prostredníctvom vydavateľstva Televízie LUX v útlej knižke predstavila mladým čitateľom známa autorka pre deti Marianna Čaučíková.

Dlhoočakávané dieťa, ktoré sa po desiatich rokoch narodilo manželom Badanovcom, prinieslo do ich života veľa úprimnej radosti a šťastia, ale aj mnoho trápenia. Dcérika im totiž v sedemnástich rokoch ochorela na akútnu formu leukémie a v nedožitých devätnástich rokoch tejto chorobe podľahla. Napriek tomu Chiara, ktorej prívlastok Luce, t.j. Svetlo, dala samotná Chiara Lubichová, rozdávala po celý svoj život až do poslednej chvíle svojmu okoliu radosť a pravé Svetlo. V detstve i vo svojej krátkej mladosti urobila veľa dobrých skutkov „pre Ježiša“. Nebála sa snívať o veľkých veciach a zároveň sa stávať ich súčasťou. Aj na konci svojho života, hľadiac svojim duchovným zrakom na blížiacu sa nebo, pozývala svojich najbližších radovať sa slovami: „Bud'te šťastní, lebo ja som šťastná!“ Detský čitateľ opäť drží v rukách knižku, ktorá zaujme už na prvý pohľad. Obálka

je pútavá, veselá, žiarivá. Je to tretia kniha, v ktorej je autorka zároveň ilustrátorkou. A zdá sa, že s každou novou knihou sa zlepšuje. Aj keď ide o náročnú tému, kde na konci pozemského života stojí ťažká choroba a smrť, predsa z celej knihy vyžaruje krása, dobrotá, láska a radosť. Možno aj preto, že šťastný záver spočíva vo svätosti Chiary, v tom, ako robí dobré skutky „pre Ježiša“ aj teraz ako

orodovníčka v nebi.

Mimovoľne vám pri čítaní knihy napadne, že svätosť, ktorú vždy predchádza kríž, je krásna a plná Svetla, že je normálna a jednoducho stojí za to. Preto knihu odporúčam všetkým odvážnym rodičom. Takým, čo túžia po svätosti svojich detí a po jednote celého sveta, ako po tom túžila aj bl. Chiara Luce Badano.

Text: Elena Blašková

Foto: www.knihomol.sk

Nie je im nič sväté

Pre nasledovné spomínanie na minulosť sa dajú vhodne použiť slová: „Nie je im nič sväté.“ A to doslova. Kostoly so svojimi vzácnymi predmetmi, ale aj farské budovy sú z času na čas lákadlom pre lupičov a cieľom ich nemilej snahy obohatiť sa nečestným spôsobom. K takýmto „akciám“ bez ohľadu na posvätnosť konkrétneho miesta došlo viackrát aj v Prievidzi. Spomenieme si teda na niektoré z týchto prípadov.

Krádeže vo farskom kostole

Dňa 2. septembra 1948 vykradol neznámy páchatel' farský kostol, pričom zobral všetky oltárne plachty. O tejto krádeži sa dozvedeli príbuzní miestnych farníkov, ktorí sa odsťahovali do Ameriky. V Chicagu usporiadali zbierku, z výťažku ktorej zakúpili nielen plátno na chýbajúce plachty, ale tiež na miništrantské košeľe, látku červenej, zelenej a čiernej farby na miništrantské sukne a goliere,

taktiež čipky a cvernu. Všetko poslali v 14 balíkoch prievidzskému farskému úradu. Sestričky mariánky ušili z látok 6 oltárnych plachiet, 16 miništrantských košiel, 16 miništrantských sukien a 16 golierov.

Aj v noci z 30. na 31. augusta 1969 sa stal objektom záujmu páchatel'ov farský kostol. Ukradli z neho kalichy, cibórium s konsekrovanými hostiami, pacifikál a relikviáre. Aj keď sa po zlodejoch začalo pátranie, neboli odhalení a väčšina predmetov nebola vrátená. Škoda bola vyčíslená na vtedajších 30 200 korún. Zachrániť sa podarilo predmety v hodnote 3 600 korún.

Fara i Dom osvetly

Dňa 13. septembra 1990 po večernej svätej omši zazvonili na fare dve mladšie ženy s tým, že ich obťažujú Jehovovi svedkovia. Ako sa neskorším vyšetrovaním dokázalo, išlo len o zámienku, aby zistili, kto sa v tom čase nachádza v budove. Krátko nato zazvonili aj dvaja muži s kuklami na hlave, vošli do kancelárie a prinútili pána kaplána, aby im dal peniaze. V kancelárii sa vtedy nachádzalo 800 korún, ktoré im dal. Keďže však odtrhli a zobrali aj telefónne slúchadlo, celková škoda presahovala 1 200 korún. Páchatel'ov neskôr prichytili pri iných trestných činoch a zaistili.

Pravidelne sa rôzne osoby vlámali taktiež do bývalého Katolíckeho kultúrneho domu (neskôr Dom osvetly), ktorý bol prievidzskej fare v rámci reštitúcie cirkevneho majetku vrátený v roku 1992.

Vnútorne zariadenie vrátane 4 vzácných lustrov v malej sále bolo úplne zničené.

Aj v súčasnosti

Aj v novom miléniu došlo vo farskom kostole k vážnej krádeži. V januári 2004 bol odcudzený kalich z 15. storočia a 2 malé burzy na prenášanie svätého prijímania chorým. Celá farnosť sa modlila za navrátenie veľmi vzácného historického kalicha. Páchatel sa napokon dobrovoľne priznal a odcudzený kalich vrátil Mestskej polícii.

Ešte na začiatku 90. rokov 20. storočia boli vykonané opatrenia proti krádežiam v podobe zabezpečovacích zariadení.

Poplašné zariadenia boli namontované v budove farského úradu, vo farskom aj v mariánskom kostole. V obidvoch kostoloch toto zariadenie poslúžilo v konkrétnych prípadoch.

Pavol Schmidt

Zdroje:

Historia Parochiae, str. 189 - 190, 239, 243, 247, 250, 326

Foto:

Interiér farského kostola v roku 1926. Zdroj: archív Rímskokatolíckej cirkvi Farnosť Prievidza-mesto

Ako mi Panna Mária pomohla

Keď som bola mladšia, ako terénna pracovníčka som schádzala poobede z lazov. Prišla som na križovatku chodníka a cestičky na vrchole lazov, pozriem vľavo - a veľkou rýchlosťou bežali ku mne hore do kopca traja veľkí čierni pastierski psi - strážievali na druhom laze kravy. Obstáli ma všetci spredu... O chvíľu mi jeden prešiel za chrbát.

Ticho stojím, pozerám. Neďaleko prázdny dom, nikde ani živej duše. Hovorím si: „Teraz tu môžem stáť aj do večera!“ Aj oni tichučko stáli a strážili ma.

Ja potom hovorím: „Čučkovia!“ Ako som sa pohla, začali vrčať, ceriť zuby, horná pera až pod nosom. Dala som si tašku pred kolená, opreli si papule o tašku, cerili zuby a vrčali. Kým som sa spamätávala z tej hrôzy, zrazu nahlas hovorím: „Matka Božia, zachráň ma!“

Čudovala som sa, prečo som to povedala, ale vtedy sponad hlavy začala na mňa schádzať sila smerom dole. Keď bola po

pás, prišla som k sebe a začala som sa cítiť úžasne bezpečná a spokojná. Tá sila schádzala pod pás, išla aj na psov... Dvaja úplne rovnako začali spúšťať hornú peru, pomaly si zakrývali zuby a ešte vrčali. Potom zavreli papule, naraz rovnako spúšťali hlavy po zem, ticho, bez vrčania spustili ich úplne na zem a potichu poklonení cúvali.

Keď vycúvali asi 1,5 m, mne silná myšlienka vnukla: „A teraz chod!“ Spamätala som sa a vykročila som. Išla som v pokoji asi 200 m, tam bol najbližší strom - a vtedy sa psi s veľkou silou rozbrechali. Ja že už sú za mnou. Zľakla som sa, obzriem sa - všetci traja stáli ako prikovaní na tom istom mieste a silno brechali.

Nohy sa mi potom triasli ešte štyridsať minút, ako som išla na autobus na hlavnú cestu pod lazom.

Anka V.

Bazilika Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne

Pri príležitosti témy Sedembolestnej Panny Márie sa namiesto cestovateľského zápisníka zo vzdialenejších miest pozrieme do nenápadného mesta Šaštín-Stráže „za horami, za dolami - za Malými Karpatami“. Verím, že mnohí z vás tam putovali alebo putujú pravidelne. Pre tých, ktorí chcú vedieť o tomto mieste viac alebo si pripomenúť históriu tohto miesta, sú určené nasledujúce odstavce.

V júlovom čísle Branislav Bullo v článku o Záhorských pamiatkach stručne spomína Šaštín ako „premodlené miesto plné zázrakov, ktoré dýcha pokojom a láskou našej Matky“. Po svojej súkromnej pútnickej návšteve 29. 7. 2021 môžem len súhlasiť. Pokojné a tiché miesto vnútri i zvonka baziliky podnecuje k stíšaniu sa, k spomaleniu, k rozjímaniu a k modlitbe. Latinský nápis nad vstupom

„Mater Dolorosa Consolare Nos Peccatores In Te Sperantes“ - „Matka bolestná, poteš nás, hriešnikov, čo v teba dúfajú“ vyzýva pútnika predložiť Matke Božej všetky svoje trápenia a tiež pripomína udalosti, ktorými mariánska úcta na tomto mieste začala.

Socha Sedembolestnej

Kardinál Korec vo svojej knihe Cirkev v dejinách Slovenska píše, že úcta k Sedembolestnej Panne Márii siaha hlboko do stredoveku. Predpokladá, že ju u nás pomohli rozšíriť nemeckí osadníci, keďže od roku 1423 synoda v Kolíne ustanovila sviatok Sedembolestnej pre celé Nemecko.

Príbeh uctievania Sedembolestnej v Šaštíne sa však začína grófskou rodinou Czoborovcov, ktorým patril hrad v Šaštíne. Spomína sa udalosť z roku 1564, keď „Angelika Bakičová, manželka grófa Imricha Czobora, majiteľa šaštínského panstva, dala zhotoviť sochu Sedembolestnej ako splnenie sľubu za vyslyšanie v rodinných

trápeniach. Angelika prosila o pomoc Sedembolestnú práve pri jej obraze.“ Sochu uložili do trojhrannej kaplnky, ktorá stojí vedľa dnešnej baziliky. Počas tureckých vpádov bola uschovaná na zámku/v hrade a potom začiatkom 18. storočia opäť uložená do kaplnky ako predmet uctievania.

Bazilika minor

Originál sochy sa dnes nachádza na hlavnom oltári. Šírili sa zvesti o zázračných uzdraveniach, ktoré vyšetřovali komisie z Ostrihomu i Bratislavy. V novembri 1735 vyhlásili sochu za zázračnú.

Od nasledujúceho roku sa o ňu starala rehoľa paulínov, ktorá sa podujala postaviť kostol a kláštor. Po zrušení reholí cisárom Jozefom II. sa o sochu starala farnosť. V 19. storočí bol kostol prebudovaný a pribudli mu dve veže.

Od roku 1924 do 2017 sa s nútenou prestávkou za čias komunizmu starali o kostol

saleziani, ktorých vystriedali dnešní správcovia - paulíni. Pri príležitosti 400 rokov uctievania bol kostol v roku 1964 vyhlásený pápežom Pavlom VI. za baziliku minor. Pavol VI. takisto potvrdil Sedembolestnú Pannu Máriu ako patrónku Slovenska. Baziliku navštívili aj pápeži: v roku 1995 Ján Pavol II. a v roku 2021 pápež František.

V súčasnosti sa v Šaštíne každoročne konajú dve hlavné púte - Národná púť 15.9. a Trojičná púť. Okrem nich sa organizujú aj iné púte, napr. Púť zalúbených, Púť mužov, Púť matiek, Púť miništrantov, Púť motokárov....

Pri súkromnej návšteve sa dá zaparkovať aj v blízkosti baziliky, no počas veľkých pútí je potrebné si zistiť informácie na stránke bazilika.sk, kde nájdete aj otváracie hodiny.

Text a foto: Marek Šimurka

Zdroje:

<https://bazilika.sk/>; <http://www.sedembolestna.sk/bazilika.html>;

<https://www.mestosastinstraze.sk/mesto/o-meste/>;

Bullo. B. 2024. Záhorské pamiatky. In: Bartolomej. RKFÚ Prievidza. 32. roč., 7/2024. s. 28. ISSN: 2644-4658; Korec,

J. Ch. 1994. Cirkve v dejinách Slovenska. Lúč: Bratislava. 800 s. ISBN: 80-7114-137-2;

Judák, V. - Poláčik, Š. 2009. Katalóg patrocínii na Slovensku. RKCMBF UK: Bratislava. <dostupné online: https://atlas.frcth.uniba.sk/documents/baziliky_minor.pdf> ISBN: 978-80-969787-3-1.

Mariánska úcta ho priviedla bližšie k Bohu

Blahoslavený Gimbald Santamaria

Často opakoval vetu: „Stále premýšľam o Ježišovi vystupujúcom na Kalváriu a o jeho najsvätejšej Matke, ktorá ide za ním, a túžim mať podiel na ich utrpení.“ Tieto slová sa naplnili. Z plného zdravia prehupol ani nie 20-ročný Gimbald do choroby, z ktorej sa už nedostal. No jeho najväčšia životná túžba sa naplnila. Život, ktorý prežil, bol svätý.

Bl. Gimbald Santamaria (vlastným menom Ferdinand) sa narodil 4. mája 1883 v talianskej dedinke Pontecorvo ako najstarší z piatich detí. Jeho rodičia boli veľmi zbožní. Viedli malého Ferdinanda k Bohu. Denne chodil miništrovať. Ako deväťročný sa stal členom detského hnutia Kongregácia Immaculaty a začal tiež spievať vo farskom zbere.

Pasionisti

Už ako 13-ročný sa Ferdinand pokúsil vstúpiť do rehole pasionistov - Spoločenstva utrpenia Ježiša Krista. Starali sa o mariánsku svätýňu, ktorú často navštevoval, preto mal s nimi živý kontakt. Pasionisti ho však odmietli s tým, že je na takéto rozhodnutie ešte príliš mladý. Odporúčali mu vyučiť sa nejakému remeslu a až potom sa rozhodnúť. Ferdinand však neustále trval na tom, že chce do rehole vstúpiť, lebo chce byť svätý.

Ako 16-ročnému sa mu tento sen naplnil. Nastúpil do noviciátu a prijal rehoľné meno Gimbald od Očisťovania Panny Márie. Sv. Gimbald bol patrónom dediny, odkiaľ pochádzal, a Panna Mária zas bola veľkou Ferdinandovou láskou. Vo svojom rehoľnom mene teda spojil úctu k nim obom.

Všetko s väčšou láskou

V roku 1900 zložil Gimbald dočasné rehoľné sľuby a začal študovať teológiu. Navonok sa neodlišoval od svojich spolubratov, no kto ho poznal bližšie, nemohol si nevšimnúť jeho hlboké spojenie s Bohom, oddanú lásku k Panne Márii

a nezlomné úsilie plniť vo všetkom Božiu vôľu. Jeho obľúbenou modlitbou sa stal ruženec.

Spolubratia ho mali radi. Vystupoval príjemne, bol úslužný a mal veľký zmysel pre humor. Bol veľmi zodpovedný a dalo sa naňho spoľahnúť. Dokázal prijať i pokorenie a neúspech pri skúškach. Spolubratia o ňom svedčili, že aj keď vykonával tie isté činnosti ako oni, angažoval sa v nich s oveľa väčšou láskou.

Nečakaná choroba

Nikto by nečakal, že tohto zdravého a silného rehoľníka nečakane skolí ťažká choroba. V posledný októbrový deň v roku 1902 dostal pri prechádzke silné bolesti

hlavy sprevádzané závratmi a poruchami zraku. Bol mu diagnostikovaný zápal mozgových blán, ku ktorému sa postupne pridávali ďalšie a ďalšie komplikácie. Jeho stav sa prudko zhoršoval, on však neustále trpezlivo opakoval: „Nech sa stane vôľa Božia.“ Zomrel 18. novembra 1902.

Pápež Ján Pavol II. blahorečil Grimbalda od Očisťovania Panny Márie v roku 1995. Pri tejto príležitosti o ňom povedal: „Tento mladý pasionista sa počas svojho krátkeho života riadil pevnými zásadami, ktoré ostávajú v platnosti aj pre

nás: priznať Bohu prvenstvo, neustále preukazovať ukrižovanému Ježišovi vd'ačnosť konkrétnymi skutkami pokánia a pokory, zotrvať v dobre i za cenu veľkých obetí, žiť skromne a tešiť sa zo všetkého, byť vždy pripravený pomôcť iným. (...) Mládež dneška i zajtrajška môže v ňom nájsť vzor.“

Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podtejski: Sol' zeme a svetlo sveta 4; www.catholica.cz
Foto: www.misjagabriela.pl

Blažovanie

„Starým mamám sa nikdy neminú objatia ani koláčiky.“
(Neznámy autor)

Dňa 17. septembra sa požeňaných 90 rokov dožíva **Filomena Petrášová**, rodená Mečiarová, z Prievidze - Necpál. Nech aj naďalej žije v radosťi a nech ju na každom kroku sprevádza Božie požeňnanie a láska jej najbližších!

To jej zo srdca žela celá rodina, priatelia a známi.

Spomienka

Z tváre ti žiarila láska a dobrota, budeš nám chýbať do konca života.

Dňa 26. septembra 2024 uplynie deväť smutných rokov odvtedy, čo nás navždy opustila naša milovaná manželka, maminka, babka, pani **Libuše Lagínová**.

S láskou spomína manžel, deti, vnúčence, švagriné, synovci a netere.

Svätá omša za zosnulú bude odslúžená v stredu 25. septembra 2023 o 16:30 hod. vo farskom Kostole svätého Bartolomeja v Prievidzi.

Milé deti,

a je tu opäť školský rok. Verím, že ste si dobre oddýchli a načerpali sily do nových dní. Určite sa tešíte z toho, že ste opäť medzi svojimi kamarátmi a máte si po dlhom čase čo povedať.

Okrem toho, že v mesiaci september sa začala škola, v Cirkvi oslavujeme aj významný sviatok. Je to sviatok Panny Márie Sedembolestnej, patrónky Slovenska. Čo to pre nás znamená?

Pripomíname si, že srdce Panny Márie bolo naplnené siedmimi bolesťami, pričom číslo sedem znamená plnosť. Inak povedané, Panna Mária je plná bolesti - Sedembolestná. Má nám to vliať odvahu, že nech znášame v živote akúkoľvek bolesť, Mária o tom vie a rozumie nám, lebo aj ona trpela. Ako? Pri obetovaní Pána Ježiša v chráme, keď počula o Pánu Ježišovi smutnú predpoveď Simeona; pri úteku do Egypta, keď hrozila Pánu Ježišovi smrť od Herodesa; keď sa Pán Ježiš stratil cestou z Jeruzalema a ona ho tri dni nevedela nájsť; keď sa s Pánom Ježišom stretla na jeho krížovej ceste; keď zomrel na kríži potupnou smrťou; keď jeho mŕtve telo vložili do jej náručia, a napokon, keď ho musela pochovať a vložiť jeho telo do hrobu.

Týchto sedem bolestí sa niekedy znázorňuje ako sedem mečov, ktoré prebodávajú jej čisté nevinné srdce. Alebo sa ako Sedembolestná znázorňuje s mŕtvym telom Pána Ježiša v náručí.

Prajem vám, nech vás Panna Mária Sedembolestná vo všetkých vašich radoostiach i starostiach sprevádza počas celého nasledujúceho školského roka!

- 8.9. Narodenie Panny Márie
- 12.9. Najsvätejšie meno Panny Márie
- 15.9. Sedembolestná Panna Mária, patrónka Slovenska
- 29.9. Sviatok archanjelov: Michal, Gabriel, Rafael

Rubriku
pre deti
pripravila
redakcia

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 15 písmen, ktoré tvoria doplnenie výroku sv. Jána Pavla II.: „*Hľad'te neprestajne na presvätú Pannu. Ona, ktorá je Matkou Sedembolestnou a tiež Matkou útechy, ťa môže úplne pochopiť a pomôcť ti. Hľadiac na ňu, modliac sa k nej uvidíš, že tvoja nuda sa zmení na (v tajničke), tvoje trápenie sa zmení na (v tajničke) a tvoj smútok na (v tajničke).*“

L P P D I S K U S I A R C H A N N A H O
A J E R U Z A L E M Á R H C K O T O L B
M Ú D R O S Ť K Í A I O Ó S T O P A A O
P L E V A R E N O M É E R Á A J Y N D L
Á Ý E D H R O B A G A Á R O I K G D I E
Š R L U T E U K R I Ž O V A N I E A N S
P A E Ž M R Ú M R T I E E H I V E T A T
B M T I P L O A E S R J S Ú V A A E Ú I
Ú O S N L T O P U D T T K D E J L B K E
R L O A E Á L M Š Á E S Y O N E L O K R
K O P E C O K O L P I T V Ý M L N E M O
A P O S E L O K I Š U V A T R A K T A M

Použité slová:

ALEJA, AMOK, ANNA, ARCHA, BOLESTI, BÚRKA, DISKUSIA, DREVO, DUPOT, DUŽINA, DÚHA, EGYPT, HLADINA, HROB, CHÓR, CHRÁM, IKONA, IVETA, JERUZALEM, KIŠ, KLÁT, KLÍMA, KOLENO, KOLESO, KOMPA, KOPEC, KOTOL, KRST, LAMPÁŠ, LÚKA, LÝRA, MATKA, MIER, MORE, MÚDROŠŤ, NEMO, NEVINIATKA, NOTÁR, OBETA, PLECE, PLEVA, POLOM, POSTELE, PREVOZ, PROROK, RENOMÉ, SIMEON, SKYVA, STEPI, STIGMA, STOPA, ŠPORT, TAJNÝ, TEPLA, UKRÍŽOVANIE, ÚMRTIE, ÚTEK, VATRA, VTIP

Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „*neporiadku v rodinách*“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika od 29. júla do 1. septembra 2024

Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:

Laura Orlická
Leo Fuljer
Filip Červienka

Manželstvo uzavreli:

Miroslav Gál - Katarína Gúberová
Adrián Lukáč - Barbora Adamová
Daniel Zilizi - Kamila Kuhajdová
Marek Grešner - Simona Strmeňová
Radovan Fereje - Dominika Polerecká
Jakub Halenár - Petra Priehodová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Ľubor Králik, 85 r.
Michal Remecký, 91 r.
Štefan Oláh, 48 r.
Olga Gregorová, 62 r.
Helena Gatialová, 84 r.
Milan Henčel, 79 r.
Blažej Pánis, 85 r.
Miroslav Vajcík, 73 r.
Irena Falátová, 79 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie

Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať
farskému časopisu Bartolomej, budeme
radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa
k nám. Píšte na: bartolomej@farapd.sk.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,70 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alozj.vlcko@gmail.com

Vedúca vydania: Petra Humajová

Grafika: Beáta Voskárová

Redaktori:

Jozef Repko, Oto Dokoupil,
Jozef Durkot, Peter Valachovič,
Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan
Kollár, Anežka Kútiková, Mária Meli-
cherčíková, Mário Orság, Peter Pikulík,
Mária Pytlová, Mária Suríková, Eva
Trepáčová

Kontakt:

tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk

e-mail: bartolomej@farapd.sk

adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1, 35 - Štefan Kollár

str. 2, 3, 36 - Mária Melicherčíková

Tlač: Patria I., spol. s r. o.

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu

a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciamе.

Púť k Nanebovzatej Panne Márii na Mariánskom vršku v Prievidzi, sobota 17. augusta 2024

Pút' k Nanebovzatej Panne Márii na Mariánskom vršku v Prievdzi, nedeľa 18. augusta 2024

